

Nieuwsbrief 01

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken
Januari 2025

Van de voorzitter.

Beste belangstellenden in het BBC,

Deze keer besteden we extra aandacht aan het 10-jarig bestaan van onze stichting **Bredaase Bijenhouders Collectief**, naast een aantal artikelen zoals we die vonden in de Media. We doen dit omdat in december 20-24 het 10 jaar geleden was dat wij onze stichting hebben opgericht. Met name hebben we ons in die tijd gericht op educatie over insecten en met name solitaire en honingbijen, de laatste jaren hebben we vooral extra aandacht aan biodiversiteit besteed. Dit met name omdat we in de afgelopen jaren een enorme achteruitgang hebben gezien op het leefgebied van insecten.

Een korte terugblik op al die zaken die we in de afgelopen jaren hebben kunnen realiseren, zie hieronder.

Stichting het Bredaas Bijenhouders Collectief bestaat 10 jaar.

Oprichting en doel.

Op 24 december 2014 passeerde de oprichtingsakte bij notariskantoor Seydlitz te Breda.

Dit was een opmerkelijke gebeurtenis omdat de notaris deze acte (de statuten) aan het BBC schonk.

Het eerste cadeau dat het BBC kreeg.

Dit alles door bemiddeling van de stichting Betrokken Ondernemers Breda.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Het initiatief tot oprichting werd genomen door Marian Hulshof en Aat Rietveld. Beide imker die het geven van educatie over bestuivende insecten, dus ook honingbijen, hoog in het vaandel hebben.

Het doel van stichting BBC is dan ook:

- Educatie en bewustwording van bewoners in Breda en omstreken op het gebied van bijen en hun leefwereld.
- Het bevorderen van een gunstige leefomgeving voor de bij in de stad en omgeving.

Het woord “biodiversiteit” werd al werkend de term die deze hele lading moest dekken.

Het BBC is een stichting. Er zijn dus geen leden. De activiteiten die door het BBC worden uitgevoerd worden gedaan door een groep betrokkenen bij het BBC. Veelal leden van een imkervereniging in de regio Breda.

Natuurlijk zijn ook de bestuursleden zeer betrokken bij de uitvoering van activiteiten.

Het BIJ-Gebouw.

Eén van de opmerkelijke resultaten van het werk van het BBC is het z.g.n. BIJ-Gebouw op het terrein van educatieve boerderij Wolfslaar.

Aan de vele educatieve activiteiten van Wolfslaar werd het onderdeel “bijen en bestuiving” toegevoegd. Hert is een prachtig bouwwerk dan in 2019 in gebruik werd genomen.

Het geld voor de realisatie werd geheel gesponsord door een aantal betrokken ondernemingen.

Na realisatie van het gebouw werd het overgedragen aan de gemeente en maakt het ook organisatorisch onderdeel uit van Wolfslaar.

Af gesproken is dat het BBC zorg zal dragen voor de activiteiten die er in het rond het gebouw zullen plaatsvinden.

Behalve het gebouw is er ook een buitenlokaal gecreëerd met een aantal picknickbanken midden tussen bijenvriendelijke bomen en planten en naast het faunahotel dat bestaat uit een berg stenen en aarde.

Het BIJ-Gebouw is ook de thuishavens van de beginnerscursus “bijenhouden” georganiseerd door de federatie van Bijenhouders verenigingen “Kring de Baronie”.

De activiteiten.

De activiteiten van de afgelopen jaren staan in de jaarverslagen die te vinden zijn op de site www.bredaasbijenhouderscollectief.nl.

In zijn algemeenheid kan gezegd worden dat het BBC een goede naam heeft opgebouwd.

Bijen en bijenhouden zijn de thema’s waar op het BBC wordt aangesproken.

Tot grote vreugde van het bestuur wordt het BBC gevraagd voor gastlessen op scholen, zowel basis- als voortgezet onderwijs.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Op diverse scholen voor voortgezet onderwijs is een bescheiden bijdrage geleverd aan de vergroening / verbloeming van de omgeving van deze scholen. Het thema "biodiversiteit" staat ook daar centraal.

Het BBC maakt onderdeel uit van diverse samenwerkingsverbanden.

Vandaar uit wordt het BBC gevraagd mee te werken aan jaarlijkse "natuur / groen" manifestaties.

Het BBC heeft de afgelopen jaren meegewerkt aan deze markten en manifestaties en zal dit de komende jaren blijven doen.

In de afgelopen jaren zijn een aantal bijenburchten gerealiseerd. Bijenburchten zijn een variant op de z.g.. bijenhôtels maar dat meer gericht op de in de grond nestelende bijen. De meest in het oog springende zijn die op begraafpark Zuylen en die van de Plukroute aan de Ambachtenlaan.

Er zijn in de afgelopen 10 jaar diverse bijenhôtels geplaatst op verschillende locaties in Breda.

Ook zijn veel eenvoudige maar doeltreffende bijenhôtels gemaakt met kinderen van de diverse scholen in Breda.

Een wel bijzondere samenwerking is er met het z.g. KOP-project. Stichting KOP is een kunstenaarsplatform. Enkele aankomende kunstenaars hebben werk gecreëerd gekoppeld aan enkele natuurdoelen. Hierdoor ontbond een wederzijdse inspiratie.

Het BBC zocht in de afgelopen jaren naar creatieve vormen om het doel, bevorderen biodiversiteit, over het voetlicht te brengen. Het KOP-project was een inspirerend voorbeeld hiervan.

Biodiversiteit centraal.

Het is de afgelopen jaren gelukt om het BBC te profileren als de organisatie die zich bezighoudt met herstel en bevorderen van de biodiversiteit.

Het uitgangspunt daar bij zijn bestuivende insecten waaronder de honingbij.

Dat maakt dat er allerlei samenwerkingsverbanden met andere organisaties en personen zijn ontstaan.

Er zijn immers in Breda heel veel initiatieven die gericht zijn op het herstel en bevorderen van de biodiversiteit.

Middelen.

Als het gaat om de activiteiten die gericht zijn op het realiseren van de doelen wordt in artikel 2.2. van de statuten een aantal zaken genoemd die bovenstaand zeer globaal zijn omschreven.

Artikel 2.3. gaat over de financiële middelen.

Voor haar activiteiten vraagt het BBC als dit nodig is alleen de werkelijke gemaakte kosten.

In veel gevallen zijn die er niet omdat het BBC over materialen beschikt.

Van meer commerciële partijen wordt wel een bijdrage gevraagd.

Maar het zijn deze materialen en hulpmiddelen die voortdurend om aanvulling en vernieuwing vragen.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Aan de verdere uitbouw van de educatieve middelen in het BIJ-Gebouw wordt voortdurend gewerkt. Telkens als en weer financiën beschikbaar zijn wordt de educatieve aankleding verder uitgebouwd. Het BBC is en blijft actief op het gebied van fondswerving.

Activiteiten in 2025 en verder.

In 2025 staat de organisatie van een tentoonstelling in het Princenhage museum centraal. Aanleiding is het feit dat de georganiseerde imkerij in Princenhage en veel omliggende afdelingen van de Nederlandse Bijenhouders vereniging 100 jaar bestaan.

De tentoonstelling wil dit tot uiting brengen langs de lijn: *“bijenhouden, van honing tot biodiversiteit.”*

Aan deze tentoonstelling hebben veel relevante natuurpartners hun medewerking toegezegd.

Zo willen we laten zien dat er veel initiatieven zijn die als doel hebben de biodiversiteit te bevorderen en dat samenwerking hierin van groot belang is.

We hopen dat veel bezoekers geïnspireerd raken en ook mee gaan doen met deze initiatieven.

Het Bredaas Bijenhouders Collectief zal de komende jaren samen met anderen zich in blijven zetten.

Nogmaals willen we benadrukken dat samenwerken vereist is.

Wij hopen ook in de komende jaren weer veel hulp te krijgen bij het uitvoeren van onze taken en het realiseren van onze doelstellingen.

Column van Aat.

Honingbijen verzamelen water.

Als honingbijen op bloemen foerageren verzamelen ze stuifmeel en nectar.

Nectar bestaat uit hoofdzakelijk enkelvoudige suikers en water.

Daar maken ze honing van.

De foeragerende bijen verzamelen de nectar in hun “honing maag”.

een deel daarvan gebruiken ze als “kerosine”, brandstof om te vliegen.

Wat over is geven ze in de kast af aan de bijen die hen opwachten. Deze bijen zuigen het ook in hun “honing maag”. Daarna spugen ze het uit in de raat maar niet nadat ze er waardevolle stoffen aan hebben toegevoegd.

Honingbijen zijn dus kleine honingfabriekjes.

Honing bestaat voor ongeveer 83% uit enkelvoudige suikers en voor ongeveer 17% uit water.

Bij de nectar die ze verzamelen kan dit wel eens omgekeerd zijn, 17% suikers en 83% water.

Dit varieert enorm per bloemsoort en is afhankelijk van de luchtvochtigheid.

Conclusie: honingbijen verzamelen water en een klein beetje suikers.

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Het water verdampen ze door in de kast een ingenieus ventilatiesysteem aan te leggen bestaande uit met de vleugel wapperende bijen.

De vrijgekomen waterdamp is nodig voor het microklimaat in de kast of wordt naar buiten “gewapperd”. Per foerageervlucht kan een bij ongeveer 25 – 40 mg in haar maag meenemen. Een “mg” is een duizendste gram. Een milligram dus.

Zo kunt u uitrekenen hoeveel vluchten er gemaakt moeten worden om een potje van 450 gram (0,375 liter) te vullen. Let op ! U moet wel weten wat het percentage water is waaruit de nectar bestaat. Er zijn best wel IVN-ers die dit kunnen. Daarvoor hoeft u geen entomoloog te zijn maar u moet wel over enige wiskundige vaardigheden beschikken.

De invloed van de luchtvochtigheid op het percentage water in de nectar is door iedereen waar te nemen op schermbloemigen fluitenkruid, berenklauw, wilde peen, zevenblad, enz....

Vroeg in de ochtend kan je op schermbloemigen bijen en vlinders waarnemen. Bijen en vlinders zuigen de nectar op door hun tong die ze als rietje gebruiken.

Zodra de zon gaat schijnen zal de nectar, die bij schermbloemigen aan de oppervlakte licht, indrogen. Het vochtpercentage van de nectar wordt lager. De nectar verandert in een vochtige suikerklontjes. Vlinders en bijen kunnen het niet meer opzuigen. Vliegen en kevers hebben knaagkaken. Zij kunnen de nectar van de bloemetjes afknagen. Deze insecten foerageren dus later op de dag op schermbloemigen. Honingbijen verzamelen dus water met een klein beetje suikers. Ze maken er honing van EN gebruiken het water.

Dat ze per volk 125 kilo honing nodig hebben maakt hun foerageer-prestatie indrukwekkend. En als ze te veel honing produceren is dit voor de imker een kans om honing te “oogsten”. Dat maakt het nog indrukwekkender.

Het is u opgevallen dat in bovenstaande gesproken wordt over “suikers” en niet over suiker. Suikers in meervoud dus. Honing bestaat uit verschillende suikers. Maar daarover misschien een andere keer.

Nieuws uit de Media

De hoornaarbestrijder toont de stofzuiger met de Aziatische hoornaars uit het leeggezogen wespennest. © Corine Roks/Pix4Profs
 Anne Jansen 10-08-24, 16:33 Bron: BN DeStem

Op jacht naar de Aziatische hoornaar: zo verwijdert imker Michel de nesten

DINTELOORD - Michel Sousa Girao beweegt even met zijn vingers, die verpakt zitten in een dikke, blauwe handschoen. Het duurt maar een paar seconden voor de Aziatische hoornaars hem weten te vinden. Hij zuigt ze op met een speciale stofzuiger.

Gehuld in een dik wit pak, met een veiligheidshelm en grote bril op, gaat hij de dieren en hun nest in Dinteloord te lijf. Met de stofzuiger die hij in zijn andere hand heeft, zuigt hij het insect op. Daarna spuit hij het nest in met een speciale spray om de hoornaars te verdoven, zodat hij het nest los kan snijden uit de haag. Hij stopt hun thuishonk - dit exemplaar heeft ongeveer de grootte van een voetbal - in een plastic doos, en plakt die goed dicht met tape.

Het nest werd ontdekt door een medewerker van de gemeentelijke buitendienst, die tijdens het snoeien gestoken werd door een Aziatische hoornaar, vertelt Hans Hanssen die het tafereel gadeslaat. Hij is in Dinteloord de coördinator van het Aziatische hoornaar zoekteam. Dat houdt in dat hij met andere

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

vrijwilligers probeert zoveel mogelijk exemplaren van deze exoot op te sporen en te traceren. „Dat is echt zo hard nodig.”

Zie ook: <https://www.bndestem.nl/steenbergen/op-jacht-naar-de-aziatische-hoornaar-zo-verwijdert-imker-michel-de-nesten~a5f7e4e00/>

Natuurplein

natuur in de Baronie

Natuur
Behouden
Bevorderen
Verbinden

Editie 2024/25

dertien verhalen

- . bermen
- . bomen
- . bossen
- . bijen
- . kaden
- . kikkers
- . mussen
- . marters

natuurpleindebaronie.nl

De verenigingen van het Natuurplein.

De volgende verenigingen maken onderdeel uit van Natuurplein:

Imkerverband Groep de Baronie.

Het imkerverband is een federatie van de imkerafdelingen in de Baronie van de Nederlandse Bijenhoudersvereniging, de NBV, en het Bredaas Bijenhouders Collectief, de BBC.

Voorzitter is: rob.verkooijen@kpnmail.nl

www.bijenhouders.nl

www.bredaasbijenhouderscollectief.nl

IVN Dintel- en Marklanden.

www.ivndintelenmarklanden.nl

KNNV -Breda.

www.breda.knnv.nl

Markkant Breda.

www.markkantbreda.nl

Natuur- en landschapsbeheer Gilze en Rijen.

www.natuurlijkgilzerijen.nl

Natuurvereniging Mark en Leij.

www.markenleij.nl

West Brabantse Vogel Werkgroep (WBVW).

www.westbrabantsewv.nl

De hele glossy is te downloaden via:

<http://www.natuurpleindebaronie.nl/blad/>

Bijen en biodiversiteit

Bij veel zaadplanten spelen dieren, vooral insecten, een belangrijke rol in de bestuiving.

Bestuiving is het overbrengen van stuifmeel naar de stamper van een bloem van dezelfde soort. Komt het stuifmeel terecht op een bloem op dezelfde plant dan spreken we van zelfbestuiving. Wanneer het stuifmeel naar een andere plant van dezelfde soort gaat dan noemen we het kruisbestuiving. In het laatste geval is er meer kans op genetische variatie. Hoe groter de genetische variatie binnen de soort hoe groter de kans dat de soort overleeft wanneer de omstandigheden veranderen.

Na bestuiving kan er bevruchting optreden. Bevruchting vindt plaats in de zaadknoppen die zich in het vruchtbeginsel bevinden. Een kern uit de stuifmeelkorrel smelt daar samen met een kern in de zaadknop. Hierna ontwikkelen zich zaden en uit het vruchtbeginsel ontstaat een vrucht.

Bij een deel van onze planten wordt het stuifmeel niet door dieren maar door de wind vervoerd.

We spreken dan van windbestuiving. Voorbeelden daarvan zijn naaldbomen en grassen. Dus ook de granen waar ons brood en onze pasta's van worden gemaakt worden door de wind bestoven.

Een groot deel van onze voedselgewassen is voor de bestuiving afhankelijk van dieren. Het zijn vooral bijen (waaronder hommels) die een belangrijke rol spelen. Er zijn ook gewassen die helemaal geen bestuiving nodig hebben. Een voorbeeld is de aardappel. We eten de knollen die onder de grond aan de plant groeien. Vegetatieve vermeerdering heet dat. Er komt geen geslachtelijke voortplanting aan te pas.

Bestuivende insecten zijn dus belangrijk voor onze voedselvoorziening en natuurlijk ook voor het behoud van planten in de natuur. En daarmee voor

Honingbij op wilg

Tim Pinxteren

het behoud van de biodiversiteit. Honingbijen en sommige wilde bijensoorten, met name metselbijen, worden ingezet voor de bestuiving in onze land- en tuinbouw. Honingbijenvolken zijn makkelijk te verplaatsen en kunnen dus bij het te bestuiven gewas worden gezet als dit nodig is. Metselbijen kunnen makkelijk massaal worden gekweekt en zo dus ook op het juiste moment bij de gewassen worden gezet.

Bijen zijn behaard. Stuifmeel blijft aan hun behaarde lichaam hangen. Zo zijn bijen heel goed in staat om het stuif-

meel van de meeldraden van de ene bloem over te brengen naar de stamper van een andere bloem.

Maar ook vlinders, vliegen, wespen en vogels kunnen het stuifmeel vervoeren. Hun rol in dit proces is echter veel geringer. Wespen en vliegen hebben bijna geen haren en kunnen dus maar in heel geringe maten stuifmeel vervoeren.

Eén van de bekendste bijensoorten is de honingbij. Europese wetgeving zegt dat honingbijen landbouwhuisdieren zijn, die gehouden worden door imkers.

Aardhommel

Aad van Driemen

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Een groot deel van onze voedselgewassen is voor de bestuiving afhankelijk van dieren.

Iedere imker weet dat ze het voedsel van hun huisdieren niet in de supermarkt halen maar dat hun huisdieren foerageren in de omliggende leefomgeving. Maar in die leefomgeving leven nog veel meer bijen en andere insecten.

Omdat het slecht gaat met de leefomgeving van onze bijen en insecten in het algemeen houden imkers zich niet alleen bezig met hun bijen maar werken ook mee aan het verbeteren van de leefomgeving van alle insecten. De biodiversiteit is voor imkers een centraal begrip. Daarom spelen imkers met hun belangstelling voor de leefomgeving een rol in het behoud van deze leefomgeving.

Onze omgeving versteent. Er moeten veel huizen en ook veel bedrijfspanden worden gebouwd. Dus ook meer infrastructuur. De natuur om ons heen wordt steeds meer beperkt. Ook imkers willen er aan bijdragen te behouden wat er te be-

houden valt. Tussen het steen moet ruimte blijven voor groen, veel groen.

Daar waar mensen bezig zijn om op kleine schaal de natuur terug te brengen zien we weer bijensoorten en vlindersoorten verschijnen. En als dat op kleine schaal lukt dan zou het ook op grote schaal moeten kunnen.

Aat Rietveld, imker in Breda e.o.

Zonder **bestuiving** komt de biodiversiteit in gevaar. Planten verdwijnen en veel insecten die deze planten nodig hebben om te eten zullen verdwijnen. De vogels die deze insecten eten zullen verdwijnen. De hele voedselketen zal instorten. Het geheel waarbij planten en dieren elkaar nodig hebben voor bestuiving en voor voedsel noemen we het ecosysteem. Als een ecosysteem verdwijnt zal dit de verdere achteruitgang van de biodiversiteit betekenen.

Biodiversiteit

Biodiversiteit, ofwel soortenrijkdom, is waaruit onze natuurlijke wereld bestaat. Het omvat alle soorten planten, dieren en micro-organismen.

Maar ook de verschillende leefgebieden waarin deze organismen leven. Leefgebieden kunnen we ook ecosystemen noemen. Een omgeving waarin steeds gezocht wordt naar evenwicht. Een omgeving waarin plaats is voor alle vormen van leven die daar thuishoren.

Belangrijk voor het evenwicht is dat de planten en dieren zo veel mogelijk inheems zijn. De inheemse soorten die zich door de genetische variatie kunnen handhaven. De genetische variatie wordt voor een belangrijk deel gerealiseerd door kruisbestuiving. Bij kruisbestuiving worden door het uitwisselen van stuifmeel ook genen uitgewisseld.

Zo ontstaat / evolueert een plant die zich in de omgeving thuis voelt en zich kan vermeerderen.

Ontwikkelingen BIJ-Gebouw

In het BIJ-Gebouw gaan we ook weer volop activiteiten aan het uitvoeren, zoals een nieuwe leergang basiskennis imkeren; wasdoek maken, propolus gebruiken als (genees)middel en andere cursussen, zoals het gebruik van bijenproducten.

Ook hebben we een TV scherm opgehangen om educatief materiaal te kunnen tonen.

Diefstal

Daarnaast moeten we hier ook melden dat we in november nachtelijk bezoek hebben gehad die een groot aantal zaken hebben onttreemd, waaronder onze (petroleum)kachel, refractometers en boormachines. Totale schade zo'n € 1.000,-. Dat is voor een stichting als de onze een hoop geld en een verzekering is hiervoor niet mogelijk...

Op de planning in het voorjaar staat een cursus koninginnenteelt op een aantal zaterdagen onder leiding van Hans Peter Verkooijen. Voor geïnteresseerden neem met ons contact op.

Voor het huidige jaar zijn we in overleg met de Kring de Baronie.

De bezoekers van Wolfslaar zullen de komende maanden weer volop aanwezig zijn als de winter wegblijft. Vanaf de lente/begin zomer zal op woensdagen en zaterdagen het BBC volop aanwezig in het BIJ-Gebouw om voorlichting geven aan voorbijgangers en bezoekers.

Verder is er nog steeds aan de buitenkant van alles te zien over planten en een bij-vriendelijke inrichting van de eigen tuin. De kunstwerken van de eerdergenoemde kunstenaar Maud Konings zullen een plaats krijgen in ons BIJ-Gebouw.

Verrassing van de Natuurtuin

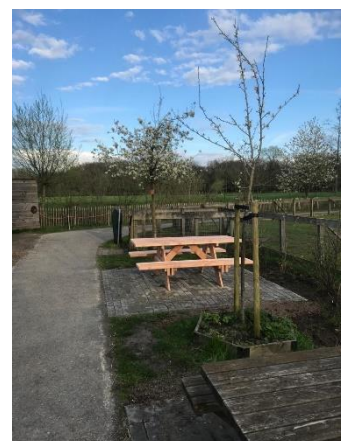
Mocht je zelf sponsor willen worden of ken je in eigen omgeving bedrijven die dat willen dan kun je ons dit laten weten via het emailadres:

info@bredaasbijenhouderscollectief.nl.

Alles komt binnenkort weer in lentedracht, prachtig om te zien.

De picknick tafels zijn geplaatst platen met bijen weetjes en zijn aangebracht.

Zie hiernaast voor een voorbeeld. Is dus klaar!!

Nieuwsbrief regio Breda en omstreken

Wanneer je een bijdrage direct wilt overmaken kan dat op ons rekeningnummer: **NL68 TRIO 0198 0701 95**
t.n.v. **Bredaas Bijenhouderscollectief**.

ANBI status

Wilt U onze projecten steunen door het geven van een gift?

Giften - Belastingdienst

- RSIN: 854705260
- **Beleidsplan**
- Bestuursamenstelling:
Voorzitter: Aat Rietveld
Secretaris: Piet Thomassen
Penningmeester: Raymond van der Zalm
Bestuurslid: Martin Jose

BBC heeft de ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling). Het grootste voordeel van het hebben van een dergelijke status is, dat een donateur van een gift de mogelijkheid heeft om deze gift in aftrek te nemen bij het doen van de belastingaangifte.

Hieronder ziet u deze gegevens.